

Neznámý keltský 1/4stater – typ hlava Athény / čtyřnohé zvíře

J I Ř Í M I L I T K Ý

 73, 2018, s. 123–129

Unknown Celtic 1/4-stater of the Athena head / four-legged animal type

The article is focused on one unpublished 1/4-stater (1.84 g) of the Athena head / four-legged animal type. The coin has been recently documented among collectors, and no finding provenance is known. Based on the typological and metrological analyses, it is possible to take hypothetically in mind the Bohemian territory as the place of origin. It could be another 1/4-stater from the group of the so-called Bohemian local series. The hypothesis must be confirmed or disproved by further authentic finds. From the relative chronological point of view, the coin could be classified under the numismatic horizon A2, i.e. in the second half of the 3rd century BC.

 1/4-stater; undescribed type; the so-called Bohemian local series (?); Celts.

 1/4stater; typ nepopsaný; tzv. české lokální emise (?); Keltové.

Mapování mincovní keltské produkce ve střední Evropě přineslo zvláště v posledních letech mnoho nových poznatků, které zásadním způsobem pozměnily stávající pohledy na tuto problematiku.¹ Tato zjištění se samozřejmě ve velké míře opírají o nový materiál. Ideální jsou samozřejmě případy, kdy známe u keltských mincí jejich naleziště – jejich prostřednictvím lze zásadním způsobem postoupit především v otázce identifikace oblasti původu daných mincovních typů. Tento metodický přístup se v kombinaci s kartografickým mapováním nálezových lokalit v nedávné době velmi dobře uplatnil např. při identifikaci keltské produkce ve 3. a 2. století před Kristem na českém území.²

Protože keltské mince jsou dlouhodobě také předmětem intenzivního sběratelského zájmu, je častým jevem, že se informace o nálezových původech

* PhDr. Jiří MILITKÝ, Ph.D., Národní muzeum (Praha), jiri_militky@nm.cz. Předložená práce vznikla za finanční podpory Ministerstva kultury v rámci institucionálního financování dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace Národní muzeum (DKRVO 2019–2023/11.III.a, 00023272).

¹ Např. KOLNÍKOVÁ, Eva: *Němčice. Ein Macht-, Industrie- und Handelszentrum der Latènezeit in Mähren und Siedlungen am ihren Rande*, Brno 2012; MILITKÝ, Jiří: *Oppidum Hradiště u Stradonic. Komentovaný katalog mincovních nálezů a dokladů mincovní výroby*, Praha 2015; TÝŽ: *Keltské mincovnictví ve 3. a 2. století před Kristem v Čechách*, Praha 2018.

² MILITKÝ, J.: *Keltské mincovnictví*.

nedochovaly anebo byly u nových nálezových exemplářů dokonce záměrně zatajeny. Druhá z těchto variant je bohužel častá zvláště u materiálu deponovaného v soukromých sbírkách, pocházejícího také z privátních průzkumů s detektory kovů. U mincí průběžně dokumentovaných na trhu je pak již prakticky nemožné rozhodnout, do které z uvedených kategorií patří. V každém případě absence nalezišť, zvláště u unikátních mincí, výrazným způsobem omezuje možnosti jednoznačných úsudků o oblastech jejich původu. I tak je však důležité na existenci tohoto materiálu upozorňovat a vědecky s ním pracovat, což plně platí také o minci prezentované v tomto příspěvku.

V nedávné době se ve sběratelském prostředí podařilo zdokumentovat velice neobvyklou zlatou ražbu. O jejím původu a místě nálezu není známo vůbec nic, nevíme ani, jestli jde o starý či nový nálezový exemplář. K dispozici je pouze informace, že ražby byla zakoupena v neaukčním prodeji u německé firmy Gorny & Mosch v Mnichově v roce 2018. Mince je uložena v soukromé sbírce.³

Keltové, ¼statér – typ *hlava Athény / čtyřnohé zvíře*.

Av.: stylizovaná hlava Athény v korintské přilbě doprava.

Rv.: výrazně stylizované kráčející čtyřnohé zvíře (kůň?) doleva s lineárně ztvárněným tělem, hlava ze dvou různě velkých kuliček, zadní část hlavy a zadní část těla je propojena oblou linií, nad hřbetem svislá překřížená linie, špatně zřetelné nohy s kuličkami, pod břichem tři kuličky do trojúhelníku.

1. AV; 1,84 g; 12,2/12,6 mm; 2 h.

Lit.: nepublikováno.

Zvětšeno: 3:1.

Při snaze o interpretaci této ražby můžeme vycházet prakticky výhradně z její ikonografie a metrologie. Její hmotnost 1,84 g odpovídá lehce zlehčenému ¼statéru – tento nominál je typický především pro západokeltské regiony, ale nově byl spolehlivě identifikován v rámci předoppidálního období již pěti typy také na českém území.⁴ Ačkoliv jsou české ¼statéry ikonograficky velice různorodé, se sledovaným exemplářem se z obrazového hlediska nijak neprotínají.

V rámci doposud zdokumentované ikonografie keltských mincí ze střední Evropy je sledovaná ražba značně neobvyklá. Na líci je zobrazena hlava Athény

³ Dokumentaci mince zprostředkoval Bc. Gergely Gáspár, kterému tímto upřímně děkuji.

⁴ MILITKÝ, J.: *Keltské mincovnictví*, č. II:04.1/1, II:06.1/1, II:11.1/1, II:12.1/1, II:16.2/1–6.

v korintské přilbě doprava. Obraz je místy nedoražený, ale jeho provedení je velmi jemné a stylově na vysoké úrovni. Na rubu je zobrazeno čtyřnohé zvíře doleva – snad by se mohlo jednat o koně. Stylové provedení rubního razidla je při srovnání s lícem výrazně hrubší a principiálně blízké stylistickému ztvárnění některých ražeb pocházejících z českého území – nikoliv však se stejným motivem.

Primární obrazovou předlohou lícní strany jsou řecké makedonské zlaté mince, především statéry se jménem Alexandra III. a těmto ražbám je vhodné věnovat na tomto místě více pozornosti. Nástup Alexandra III. (336–323 před Kristem) na makedonský trůn přinesl výraznou změnu také v mincovnictví. Zcela nová ikonografie se uplatnila na vzácně ražených dvoustatérech⁵ a masově produkovaných statérech⁶ s hmotnostmi okolo 8,5 g. Na líci nesou tyto ražby hlavu Athény v korintské přilbě s různě ztvárněným účesem. Na rubu je motiv stojící *Niké* držící *stylis* a věnec, a dále jméno panovníka ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ nebo ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ / ΒΑΣΙΛΕΩΣ. Pouze v malém množství byly raženy ¼statéru a ½statéru se stejnou ikonografií nebo s motivem kyje s lukem či s bleskem na rubu.⁷ Statéry se jménem Alexandra III. se rychle staly mimořádně oblíbenými platidly celého antického světa – byly raženy v nejméně 47 mincovnách od Makedonie do Persie, avšak míra intenzity jejich produkce je značně různorodá.⁸ Alexandrovské statéry si získaly takovou obchodní oblibu, že jejich ražba pokračovala kontinuálně i po roce 323 před Kristem. Ve většině mincoven, v návaznosti na historický vývoj po Alexandrově smrti, byly raženy až do přelomu 4./3. století před Kristem. V oběhu však zůstaly ještě delší dobu a v oblasti Moesie a thráckého Černomoří byly jako obchodní platidla raženy až do počátku 2. století před Kristem.⁹ Souběžně s ražbami se jménem Alexandra byly v některých mincovnách produkovány také statéry se jménem Filipa III.¹⁰ a v omezeném množství rovněž se jménem thráckého krále Lysimacha.¹¹ Po celou dobu produkce alexandrovských statérů zůstal zachován jejich vysoce kvalitní umělecký řecký styl – jde o jedinečný příklad helenistických ražeb. Stojí rozhodně za zmínku, že kvalitní stylové zpracování si udržely i ražby z přelomu 3. a 2. století před Kristem ražené v oblasti Moesie a thráckého Černomoří.¹²

Obliba alexandrovských statérů se projevila také v existenci jejich čtených napodobenin – toto téma je však doposud stále jen poměrně málo probádané. V rámci souhrnného zpracování alexandrovských statérů¹³ dobové napodo-

⁵ PRICE, Martin Jessop: *The Coinage in the Name of Alexander the Great and Philip Arrhidaeus. A British Museum Catalog*, Zurich – London 1991, Pl. I.

⁶ PRICE, M. J.: *The Coinage*, Pl. I–XV.

⁷ PRICE, M. J.: *The Coinage*, Pl. XVII.

⁸ MILITKÝ, J.: *Keltské mincovnictví*, s. 19, tab. 1.

⁹ MILITKÝ, J.: *Keltské mincovnictví*, s. 19, tab. 1.

¹⁰ PRICE, M. J.: *The Coinage*, Pl. XV–XVI.

¹¹ PRICE, M. J.: *The Coinage*, Pl. XVII.

¹² PRICE, M. J.: *The Coinage*, Pl. III–IV.

¹³ PRICE, M. J.: *The Coinage*.

beniny uvedeny vůbec nejsou, na rozdíl od barbarizovaných tetradrachem.¹⁴ Napodobeninám se věnoval např. v nedávné době do tisku odevzdaný příspěvek.¹⁵

Ve vztahu ke sledované ražbě jsou důležité napodobeniny alexandrovských statérů pocházející z oblasti střední Evropy.¹⁶ Tyto mince nazývané tradičně typem *Niké* reprezentují nejstarší horizont keltských mincí ve střední Evropě. Těmto ražbám byla v nedávné době věnována obsáhlá pozornost a tato problematika byla souhrnně zpracována.¹⁷ Výsledkem vyhodnocení těchto ražeb je zjištění, že k typu *Niké* neznámě žádné nižší nominály, většina nově definovaných skupin do značné míry věrně reprodukuje řecké předlohy, avšak nápisy na rubní straně jsou obvykle různě zkomolené či zcela barbarizované. Analýza statérů typu *Niké* rovněž prokázala, že tyto ražby lze spolehlivě datovat do nově definovaného relativně-chronologického numismatického horizontu A1 (LT B2),¹⁸ tedy v průběhu 1. poloviny 3. století před Kristem. Kartografické vyhodnocení nálezů statérů sledovaného typu¹⁹ rovněž prokázalo, že původ těchto mincí je možné spojit s územím Čech, a především Moravy a naddunajského Rakouska.

Jak již bylo zmíněno, ke statérům typu *Niké* neznáme drobné nominály – nedávno zpracované dva atypické ¼statéry barbarizovaného stylu vznikly zřejmě v prostředí Balkánu.²⁰ V rámci domácího území se jeví jako zcela jedinečná ½statéru typu *Athéna / kůň s křížem*, pocházející ze sídliště v Polkovicích na střední Moravě²¹ – této minci je následně ještě věnována pozornost. Je tedy zřejmé, že lícní motiv sledovaného ¼statéru vychází z napodobenin typu *Niké*, jde však umístěn na zcela specifickém drobném nominálu.

Rubní motiv sledované ražby zobrazuje výrazně stylizované kráčející čtyřnohé zvíře, které by snad mohlo být kůň. Razidlo je oproti lícní straně výrazně barbarizované – čitelnost některých detailů komplikuje lokální nedorážení. S motivy čtyřnohých zvířat se v předoppidálním období setkáváme početně především u ikonograficky pestrých ražeb tzv. lokálních českých emisí,²² přímé analogie zde ovšem nenacházíme. Stylovým provedením však rubní strana skutečně mezi uvedené mince volně zapadá a rozhodně nevylučuje možný český původ.

¹⁴ PRICE, M. J.: *The Coinage*, s. 506–510, Pl. CLI–CLIII.

¹⁵ MILITKÝ, Jiří: *Unusual imitations with the name of Alexander III of Macedonia*, v tisku.

¹⁶ MILITKÝ, J.: *Keltské mincovnictví*, s. 19, obr. 1

¹⁷ MILITKÝ, J.: *Keltské mincovnictví*, s. 13–23, 28–59.

¹⁸ Relativně-chronologické numismatické horizonty A1 až A3 definoval v nedávné době autor tohoto příspěvku: MILITKÝ, J.: *Keltské mincovnictví*, s. 12–13.

¹⁹ MILITKÝ, J.: *Keltské mincovnictví*, s. 19, tab. 1.

²⁰ MILITKÝ, J.: *Unusual imitations*, Fig. 1:1–2.

²¹ MILITKÝ, J.: *Keltské mincovnictví*, s. 112, 276–277, č. IV:01.

²² MILITKÝ, J.: *Keltské mincovnictví*, s. 60–269.

● 1: $\frac{1}{3}$ statéru z Polkovic, typ *Athéna / kůň s křížem*.

MILITKÝ, J.: *Keltské mincovnictví*, č. IV:01.

Jedinou ikonografickou analogii nesoucí hlavu Athény a motiv koně, je již zmíněná $\frac{1}{3}$ statéru z Polkovic (viz obr. 1).²³ Na líci této ražby je stylizovaná hlava Athény v přilbě doprava, na rubu stylizovaný kůň ve skoku doleva s hřívou z krátkých linií, lineárním ocasem, nad koněm je výrazný křížek. Styl mince je specifický, poměrně hrubý a barbarizovaný. Ražba má vysokou hmotnost 2,799 g, což odpovídá propočtené statérové hmotnosti 8,397 g. Také její ryzost je extrémně vysoká – XRF analýza prokázala 99,4 % zlata. Při srovnání s $\frac{1}{3}$ statéru skupiny *Athéna Alkidemos* z oblasti koridoru Jantarové stezky²⁴ patří sledovaná ražba mezi exempláře s nejvyššími hmotnostmi.²⁵ Zdá se, že by mohla být také rámcově souběžná také s typem *Lysimachos / Athéna Alkidemos*²⁶ raženým opět v oblasti koridoru Jantarové stezky. Tyto ražby lze datovat na počátek či do starší fáze numismatického horizontu A2. Při hledání původu $\frac{1}{3}$ statéru z Polkovic však narážíme na řadu nejasností. Lící stranou se tato ražba hlásí k tradici produkce statéru typu *Niké* – až do výskytu zde prezentovaného $\frac{1}{4}$ statéru šlo o jediný známý nižší nominál odkazující hlavou Athény ke statérům typu *Niké*. Je však třeba znovu zdůraznit, že obraz polkovické $\frac{1}{3}$ statéru je skutečně značně barbarizovaný. K rubnímu motivu koně s křížem nad jeho hřbetem neznáme žádné přímé analogie – i toto vyobrazení je značně barbarizované a specifické. Motivy koní na rubech ražeb známe sice u několika typů skupiny tzv. českých lokálních emisí, ty jsou však zcela odlišného stylu.²⁷ Dosavadní ojedinělost sledovaného typu z Polkovic zatím umožňuje pouze jeho obecnou charakteristiku. Jde o ražbu nesoucí zbarbarizovanou tradici lícího motivu sta-

²³ ČERNÝ, Zbyněk – KOLNÍKOVÁ, Eva: *Nový typ keltských zlatých mincí – nález z Polkovic*, Numismatické listy 61, 2006, s. 49–56; MILITKÝ, J.: *Keltské mincovnictví*, s. 112, 276–277, č. IV:01.

²⁴ MILITKÝ, J.: *Keltské mincovnictví*, s. 284–290.

²⁵ HOLODŇÁK, Petr – MILITKÝ, Jiří: *Dva zlaté předměty z kostrových hrobů z doby laténské ze severozápadních Čech. K možnosti existence předmincovních platidel v horizontu LT B2 (Zwei Goldgegenstände von Körpergräbern aus der Latènezeit von Nordwestböhmen. Zur Möglichkeit der Existenz vormünzeitlicher Zahlungsmittel vom Horizont LT B2)*, in: Čižmářová, J. – Venclová, N. – Březinová, G. (edd.): *Moravské křížovatky. Střední Podunají mezi pravěkem a historií*, Brno 2014, s. 570–571, tab. 3.

²⁶ MILITKÝ, J.: *Keltské mincovnictví*, s. 292–293, 298–301.

²⁷ MILITKÝ, J.: *Keltské mincovnictví*.

térů typu *Niké*, produkovaných v numismatického horizontu A1. Ražba sama však zřejmě vznikla až na počátku numismatického horizontu A2. Nálezový výskyt na Moravě by mohl svědčit pro původ z koridoru Jantarové stezky. Statéry typu *Niké* však byly produkovány v Čechách i na Moravě a tak nelze vyloučit ani možnost českého původu. I v tomto případě mohou další poznání posunout až nové nálezové exempláře. Ve vztahu ke sledovanému ¼statéru je nutné konstatovat, že shoda je v zásadě pouze v obecné ikonografické rovině. Stylové provedení obou mincí je značně odlišné. Důležitým faktem ovšem je, že známe na nižších nominálech již dva případy ikonografického odkazu k motivu Athény převzatého ze starších statérů typu *Niké*.

Z výše prezentovaného textu je zřejmé, že snaha o přesnější zařazení nového mincovního typu *hlava Athény / čtyřnohý zvíře* je skutečně velmi komplikovaná. Přesto je možné pokusit v několika odstavcích o určitou sumarizaci doložitelných faktů a hypotéz.

Za oblast vzniku lze spíše intuitivně považovat území Čech a méně pravděpodobně i oblast Moravy či naddunajského Rakouska, tedy oblast koridoru Jantarové stezky. Absence nálezové lokality je v tomto případě samozřejmě velmi citelná. Rozhodně lze prakticky s jistotou vyloučit původ sledované ražby z oblasti Galie, neboť zde se napodobování alexandrovských statérů, na rozdíl od napodobenin Filipa II., vůbec neuplatnilo. Také v jižním Německu byly v předoppidální období raženy zcela jiné typy zlatých mincí.²⁸ Stejně tak lze vyloučit původ z východokeltské oblasti, kde se zlaté mince nerazily vůbec.

Ražba má hmotnost 1,84 g, což se blíží hmotnostnímu standardu ¼statérů ležícímu okolo 2 g a lze ji tedy považovat skutečně zlehčený za ¼statér. Právě skutečnost, že jde o ¼statér by mohla být jednou z indicí nasvědčující českému původu této ražby. Z území Moravy a naddunajského Rakouska totiž zatím žádné ¼statéry neznáme. V těchto regionech byly produkovány pouze ⅓statéru a to v rámci vysoce unifikovaného peněžního systému zahrnujícího zlaté ražby skupiny *Athéna Alkidemos*.²⁹ Se ¼statéry se nesetkáváme ani mezi atypickými zlatými ražbami pocházejícími ze stejné oblasti.³⁰ Naopak ¼statéry jsou dnes již pěti vzájemně velmi různorodými typy doloženy v Čechách,³¹ kde jsou součástí početných typů mincí v rámci tzv. ražeb českých lokálních emisí. Uplatnění ¼statérů v Čechách, nepochybně paralelně s dominantními ⅓statéru, odkazuje k makedonskému mincovnímu systému, nebo do keltské západní Evropy, kde naopak neznáme žádné ⅓statéru. Ikonograficky však sledovaná mince s dalšími českými ¼statéry přímo nijak nesouvisí. Naopak její lícní strana prokazatelně ještě odkazuje k produkci statérů typu *Niké*, produkovaným v numismatickém horizontu A1, tedy ve střední Evropě v průběhu 1. poloviny 3. století před Kris-

²⁸ Např. ZIEGAUS, Bernward: *Kelten Geld. Münzen der Kelten und angrenzender nichtgriechischer Völkerschaften. Sammlung Christian Flesche*, München 2010, s. 138–139, č. 344–353.

²⁹ MILITKÝ, J.: *Keltské mincovnictví*, s. 284–290.

³⁰ MILITKÝ, J.: *Keltské mincovnictví*, s. 290–297.

³¹ MILITKÝ, J.: *Keltské mincovnictví*, s. č. II:04.1/1, II:06.1/1, II:11.1/1, II:12.1/1, II:16.2/1–6.

tem.³² Ovšem stylové pojetí zvířete na rubu souvislost s českým prostředím nevyklučuje. S určitou opatrností lze tedy český původ sledovaného $\frac{1}{4}$ statéru označit za pravděpodobnější než možnost jeho vzniku v oblasti koridoru Jantarové stezky. Stále je však mít na paměti, že jde pouze spíše hypotetické zařazení.

Ikonografická spojitost sledované mince s $\frac{1}{3}$ statéru typu *Athéna / kůň s křížem* z Polkovic (viz obr. 1)³³ je spíše vzdálená, stejně jako jejich stylové provedení. Rozhodně se však jedná o jedinou analogii odkazující prostřednictvím lícní strany ke statérům typu *Niké*. Jestli vznikly obě sledované mince na stejném území, nelze zatím stanovit – u exempláře z Polkovic je třeba stále zvažovat reálnou možnost jeho moravského původu.

Datování sledované mince lze odvodit od situace v českých zemích a především z chronologického postavení českých $\frac{1}{4}$ statérů. Ty jsou nově dosti spolehlivě datovány do numismatického horizontu A2, tedy především do průběhu 2. poloviny 3. století před Kristem.³⁴ Pokud tedy i sledovaná ražba vznikala v Čechách, lze uvažovat o stejné době jejího zvyku. Obdobná datace je však pravděpodobná i v případě, že by ražba pocházela z moravsko-rakouského prostoru.

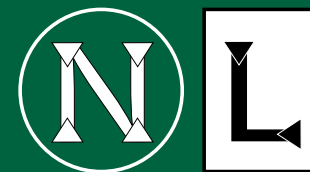
Lze tedy shrnout, že sledovaný $\frac{1}{4}$ statér, ačkoliv jde o velice zajímavý nový typ, zatím přináší více otázek než odpovědí. Jen se značnou dávkou opatrnosti lze o této ražbě uvažovat jako o možném novém individuálním typu ze skupiny tzv. českých lokálních emisí. Tuto předběžnou interpretaci musí však potvrdit (nebo vyvrátit) budoucí další exempláře s dochovanou nálezovou proveniencí.

³² MILITKÝ, J.: *Keltské mincovnictví*, s. 22.

³³ MILITKÝ, J.: *Keltské mincovnictví*, s. 112, 276–277, č. IV:01.

³⁴ MILITKÝ, J.: *Keltské mincovnictví*, s. 115.

NÁRODNÍ MUZEUM
ČESKÁ NUMISMATICKÁ SPOLEČNOST

Numismatické listy

73 • 2018 • 3-4

NUMISMATICKÉ LISTY 73 • 2018 • 3-4

Vyobrazení k článku Šárka VICHEROVÁ, *Pamětní mince vydané v roce 2018*, s. 189–197.

○ ■ **Jubilejní zlatá mince 100. výročí vzniku Československa.**

Autor: akademický malíř Vladimír Pavlica. Rubní strana.

Sbírka: Česká národní banka. Zvětšeno 2:1.

Titulní strana:

Vyobrazení k článku Šárka VICHEROVÁ, *Pamětní mince vydané v roce 2018*, s. 189–197.

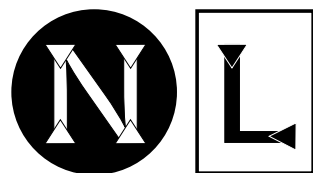
○ ■ **Jubilejní zlatá mince 100. výročí vzniku Československa.**

Autor: akademický malíř Vladimír Pavlica. Lící strana.

Sbírka: Česká národní banka. Zvětšeno 2:1.

NÁRODNÍ MUZEUM
ČESKÁ NUMISMATICKÁ SPOLEČNOST

Numismatické listy

73 • 2018 • 3-4

Vedoucí redaktor / Chief Editor: Luboš POLANSKÝ.

Redakce / Editors: Michal MAŠEK, Luboš POLANSKÝ, Jiří SLÁMA

Redakční rada / Editorial Advisory Board: Marek CAJTHAML, Petr HAIMANN,

Dagmar KAŠPAROVÁ, Jiří MILITKÝ, Věra NĚMEČKOVÁ, Vlastimil NOVÁK,

Borys PASZKIEWICZ, Zdeněk PETRÁŇ, Eduard ŠIMEK, Jan VIDEMAN, Petr VOREL.

Jazyková redakce / Language Editor: Roman LANG.

Kontakt / Contact Address: lubos_polansky@nm.cz • 224 497 283.

Anglická abstrakta a resumé překládá / English abstracts and summaries translated by Gabriela & Vlastimil NOVÁK.

NÁRODNÍ MUZEUM

Vydává: Národní muzeum ve spolupráci s Českou numismatickou společností.

Technická příprava a grafická úprava: Quattro-Production s. r. o.

Tisk: Kleinwächter Holding, s. r. o.

Přímý prodej zajišťuje stánek v Nové budově Národního muzea. Distribuci povinných výtisků, výtisků pro předplatitele a distribuci volných výtisků zajišťuje Obchodní oddělení,

Národní muzeum, Vínohradská 1, 110 00 Praha 1, telefon 224 497 159, fax 222 246 047

(ze zahraničí: telefon +420 224 497 159, fax +420 222 246 047), e-mail: publikace@nm.cz.

Zde se přijímají i objednávky předplatného, z ČR i ze zahraničí a poskytují informace o cenách předplatného. Členům České numismatické společnosti zasílá Česká numismatická společnost,

Arménská 1372/10, 101 00 Praha 10 - Vršovice, telefon 271 730 775.

Vychází dvakrát ročně jako dvojčíslo.

Redakční uzávěrky jsou 1. dubna a 1. září.

Pokyny pro autory najdete na www.nm.cz/publikace.

© Národní muzeum, Václavské náměstí 1700/68, 110 00 Praha 1 - Nové Město.
ISSN 0029-6074 (print), 2533-5650 (online), MK ČR E 568. Praha 2019.

● □ 5: **Příběhy z muzejních sbírek. Výstava k 140. výročí založení Českého muzea stříbra**, garant výstavy: Josef KREMLA, autoři textů: Josef Kremla – Jana Králová, 9. května až 30. září 2017 Kutná Hora – Hrádek.

a) poklad **Kácov 1951** (HN 9); **b)** poklad **Kutná Hora – Mišpulky 1934** (HN 2).
Čísla v závorce odpovídají katalogu.

Vyobrazení k článku Josef KREMLA, *Depoty uložené v kutnohorském muzeu*, s. 146–155.

O b s a h

● □ Zdeněk PETRÁŇ <i>Michal Mašek padesátníkem!</i>	103
● □ Luboš POLANSKÝ <i>Bibliografie prací Michala Maška za léta 2002–2018</i>	104
● □ Zdeněk PETRÁŇ <i>Antoninus Pius – císař reprezentující „zlatý věk“ římského impéria</i> <i>Petráň, Antoninus Pius – Emperor representing the 'Golden Age' of the Roman Empire</i>	112
● □ Július FRÖHLICH <i>Tri neznáme typy keltských mincí zo stredných Čiech</i> <i>Three unknown types of the Celtic coins from central Bohemia</i>	116
● □ Jiří MILITKÝ <i>Neznámý keltský ¼statér – typ hlava Athény / čtyřnohé zvíře</i> <i>Unknown Celtic ¼-stater of the Athena head / four-legged animal type</i>	123
● □ Lenka VACINOVÁ <i>Vzácná varianta republikánského denáru typu RRC 222/1</i> <i>A rare variety of the Roman Republican denarius of the RRC 222/1 type</i>	130
● □ Jan BOUBLÍK <i>Výrobní defekty na pražském groši Václava IV.</i> <i>Defects in production of one Prague grossus struck under Wenceslas IV.</i>	139
● □ Josef KREMLA <i>Depoty uložené v kutnohorském muzeu</i> <i>Coin hoards preserved in the Kutná Hora (Kuttenberg) museum</i>	146
● □ Lukáš RICHTERA – Matěj BŘEZINA <i>Okrojené falsum pražského groše Ferdinanda I. a problematika okrajování pražských grošů</i> <i>Clipped forgery of the Prague grossus of Ferdinand I and problems with clipping of the Prague grossi</i>	156
● □ Eduard ŠIMEK <i>K počátkům kutnohorské ražby tolarů Maxmiliána II. v roce 1573</i> <i>Notes to the beginning of the thaler production under Maximilian II in Kuttenberg in 1573</i>	174
● □ Pavel VOJTÍŠEK <i>Zajímavý vratislavský tříkrejcar Ferdinanda II.</i> <i>An interesting three-kreuzer piece struck under Ferdinand II in Breslau</i>	180
● □ Daniel KOVÁŘ <i>Pamětní medaile v základním kameni kostela sv. Anny v Českých Budějovicích</i> <i>A commemorative medal reminding setting of the foundation stone of the St. Ann Church in České Budějovice</i>	184
● □ Šárka VICHEROVÁ <i>Pamětní mince vydané v roce 2018</i> <i>Commemorative coins produced in 2018</i>	189
● □ konference <i>Archeologie a veřejnost 10/2018. Neprofesionálové v archeologii.</i> <i>Modely interakce archeologie a uživatelů detektorů kovů (Miroslav DAŇHEL)</i>	198